

(nadaljevanje s 1. strani)

Amandmaji k ustavi SRS

Kar zadeva samoupravne interese skupnosti, ki bodo nedvomno v središču pozornosti javne razprave, se bomo morali opredeliti do vprašanja, ali bomo zakonodajcu omogočili, da bo lahko obveznost ustanovitve posameznih oblik samoupravnega organiziranja predpisal tudi za druga področja, kot je izobraževanje, znanost, kultura, zdravstvo in socialno varstvo, glede katerih smo se že opredelili v jugoslovanskem merilu. Mnenja o tem so deljena. Novost predstavlja tudi možnost, da bi z ustavo in zakonom določeni obseg pravic bil v bodoče financiran na podlagi drugačne sistema, kot ga poznamo sedaj, to je sistema samoupravnega sporazumevanja.

Pomembno novost predstavlja amandma, po katerem nihče ne more imeti lastninske pravice na zemljiščih v mestih in naseljih mestnega značaja ter na drugih območjih namenjenih za stanovanjsko in drugačno kompleksno graditev, kar bo podrobneje urejeno z zakonom. V bodoče naj bi se odprla tudi možnost, da se prenehanje lastninske pravice na teh zemljiščih lahko izvede tudi na republiški ravni, kadar je to potrebno, smotno in presega okvire ene same občine.

Mnogi, ki se posebej čutijo odgovornost za naše okolje, bodo veselili amandmaja, ki zagotavlja učinkovitejšo posebno varstvo dobrin splošnega pomena. Med take dobrine sodi zrak, voda, zemljišče, gozdovi, rudnine, rastlinski in živalski svet, dobrine v splošni rabi ter naravna in kulturna dediščina.

V naši družbeni praksi naj bi v prihodnje, če bo sprejet tak amandma, tudi uveljavili obvezno javno posojilo. To bi bilo možno le za nujne primere družbene reprodukcije, določene z republiškim družbenim planom v skladu z zakonom.

K učinkovitejšemu razvoju materialne osnove posameznih območij naj bi prispevala tudi možnost ustanavljanja skladov DPS za financiranje razvojnih in drugih skupnih potreb. Z zakonom ali odlokom naj bi se določil način upravljanja in poslovanja skladov.

Amandmaji, ki se nanašajo na delegatski sistem, povzemajo rešitve iz zveznih amandmajev, kot smo že omenili, jih pa tudi dograjujejo. Predvideva se možnost oblikovanja skupnih delegacij za dve ali več OZD in delovni skupnosti. Kar zadeva oblikovanje zborov občinskih skupščin obstajata dve varianti. Po eni naj bi delegate v zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti volili delovni ljudje in občani neposredno in s tajnim glasovanjem, po drugi rešitvi pa bi jih delegirale delegacije OZD oz. KS. Delegate v zbor občin oz. zbor združenega dela, kot je to uveljavljeno z zveznimi ustavnimi amandmaji, pa volijo delovni ljudje in občani neposredno s splošnim in tajnim glasovanjem. Volitve članov delegacij in delegatov v skupščine razpisuje predsednik republiške skupščine, mandatna doba delegatov pa traja štiri leta, v izrednih razmerah pa se ta doba lahko podaljša.

Novosti se predvidevajo na po-

dročju zakonodaje pristojnosti republike oz. na področju pravic in dolžnosti republike oz. občine. Prav gotovo bo tudi tem ustavnim rešitvam javna razprava v temeljnih okoljih posvetila še posebno pozornost, na kar opozarjajo že doslej podana mnenja in stališča.

Dosedanja javna razprava je bila upoštevana pri oblikovanju ustavnega amandmaja, ki govori o svobodnih, pravicah in dolžnostih človeka in občana. Upoštevan je bil mednarodni pakt o državljskih in človekovih pravicah ter ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah. Poudarjeno je, da so občani enaki v pravicah in dolžnostih, tudi ne glede na politično ali drugačno prepričanje, gmotno stanje, rojstvo ali katerokoli osebno ali drugo okoliščino. Dosedanja ustavna rešitev je namreč govorila le o narodnosti, rasi, spolu, jeziku, veroizpovedi, izobrazbi in družbenem položaju.

Prav gotovo je javno mnenje vplivalo na oblikovanje tistega amandmaja, ki predvideva, da se smrtna kazen v republiki Sloveniji ne more predpisati, alternativna rešitev pa bi to omogočila izjemoma v vojnem času.

Mnogi bodo veseli tiste ustavne rešitve, ki določa, da je izpovedovanje vere svobodno.

Novosti se predvidevajo tudi glede volitev, razrešitev oz. imenovanja sodnikov ter javnih tožilcev in njihovih namestnikov. Vse sodnike rednih sodišč naj bi v prihodnje volila in razreševala republiška skupščina, prav tako imenovala javne tožilce. Nosilci pravosodnih funkcij bi se volili oz. imenovali za dobo, ki bi jo določil zakon in so lahko ponovno izvoljeni oz. imenovani.

Z namenom, da se zagotovi učinkovitejšo izvrševanje in nadzor nad vsemi predpisi, poseben amandma obravnava odnose izvršnega sveta ter upravnih organov republike do občinskih organov.

* V prihodnje naj bi republika zagotavljala sredstva tudi za delo rednih sodišč, sodišč združenega dela in javnih tožilcev.

Kar zadeva volitve člana predsedstva SFRJ iz SR Slovenije nov amandma omogoča odprto kandidatsko listo, skladno z zveznim amandmajem pa vključuje v kandidacijski postopek tudi SZDL Jugoslavije. Pomembno je, da bi SZDL za kandidate predlagala tiste, ki bi dobili določeno podporo delovnih ljudi in občanov.

Poseben amandma obravnava predsedstvo SR Slovenije. Obstaja več variant, o katerih se bomo morali izjasniti v javni razpravi.

Končno naj še omenimo tisti amandma, ki obravnava postopek za spremembo slovenske ustave. Tudi tukaj se predlaga več variant, predvideva se celo možnost referendumskih odločitev.

Ko bo slovenska skupščina določila besedilo osnutka amandmajev, bomo v našem glasilu o njih podrobneje spregovorili in tako omogočili bralcem, da se z njimi temeljiteje seznanijo.

Anka Tomišek

S POSVETA PREDSEDNIKOV KK SZDL

SZDL ni krojač po vsakršni meri!

Zaostrene družbenopolitične razmere v Jugoslaviji in priprave na volitve 2. aprila so bile povod za sklic posveta s predsedniki krajevnih konferenc SZDL, ki sta se ga udeležila tudi Dušan Semolič, sekretar Republiške konference SZDL in Vukasin Lutovac, podpredsednik Mestne konference SZDL Ljubljana. Že prvi dve točki dnevnega reda sta zagotovili burno in zanimivo razpravo, ki so se večinoma nanašale na trenutne razmere in odpravljanje sedanjega stanja in pa volitve, ki pa so še vedno predmet uganjanj in posploševanj navzlic dobrim željam, da bi bile volitve takšne kakršnih si že dolga leta želimo.

Brezkoristni številni mitingi katerih cilj so v glavnem napadi na legitimno izvoljene družbenopolitične delavce v naši republiki, so seveda razburili širšo javnost v naši republiki, pa tudi v občini Šiška, zborovanje v Cankarjevem domu pa je bilo še priliv olja na že tako razbohotene strasti v Beogradu, Novem Sadu, Titogradu in še marsikje.

Prvi se je v razpravo vključil Ciril Senčar, ki se upravičeno sprašuje, kako to, da so na zborovanju v Cankarjevem domu dovolili za govorništvo (izven programa) Bavčarja in Ruplja, ki sta kot „padalca“ izkoristila priložnost za svoj nastop, katerega rezultat smo kaj kmalu občutili. Milan Spolar in Vlado Šlamberger sta se spraševala, kako izvesti volitve 2. aprila, ko pa je vse manj ljudi voljno pristojno delati, a v najkrajšem času je treba najti ustrezne ljudi za volilne komisije.

Prav smešno pa je, da naj bi v ta namen krajevne konference dobile vsega po 100.000 dinarjev, kar bi komajda zadostovalo za kavo ljudi, ki bodo neposredno vključeni v delo v času volitev, da o raznašanju vabil in pripravi volišč sploh ne govorimo.

Srečko Vrhovnik je prisotne predsednike krajevnih konferenc

SZDL seznanil z načinom postopka samih volitev, ki bodo, kot vemo tajne, glasovati pa ne bo mogoče po pošti in prek pooblaščenec. Glasovali pa bomo za enega od dveh možnih kandidatov (Bulc, Drnovšek) in tisti, ki bo dobil največ glasov bo potrjen na Skupščini SR Slovenije.

Proti koncu posveta se je v razpravo vključil tudi Dušan Semolič, sekretar Republiške konference SZDL, ki je med drugim pojasnil stališča tako republiške kot mestne SZDL o nameravanem mitingu, ki naj bi bil 25. marca v Ljubljani. „Kaj bi pomenil takšen miting v Ljubljani se tega vsi zavedamo, zato so naša stališča znana vsem. Mitinga v Ljubljani ne potrebujemo, smo pa vedno pripravljene za pameten dialog z vsemi in vsakim ne glede iz katerega konca Jugoslavije je!“

Tovariš Semolič je tudi poudaril, da socialistična zveza zopet pridobiva na ugledu, kar je razvidno iz ankete, slednja pa ima lepo priložnost 2. aprila, da si ta ugled še utrdi. Na posvetu je bilo tudi govora o preobrazbi SZDL in političnem pluralizmu. Zvedeli pa smo tudi, da je v pripravi nov Statut socialistične zveze, s katerim bi za vselej opravili z miselnostjo, da je le-t „krojač po vsakršni meri!“

Jože Čerin

IS SKUPŠČINE OBČINE ŠIŠKA O NADALJNJEM RAZVOJU GOSPODARSTVA

Poudarek podjetniški iniciativi

Na seji izvršnega sveta skupščine občine Šiška so sprejeli projektni dokument z naslovom „Strategija nadaljnega razvoja gospodarstva občine Ljubljana-Šiška.“ Šišensko gospodarstvo namreč že nekaj časa stagnira in zadnja leta celo nazaduje na lestevici občin po družbenem proizvodu na prebivalca. Da bi to gibanje ustavili in dosegli večjo gospodarsko učinkovitost, je posebni projektni svet naročil pri DO AGEA izdelavo naloge, že omenjeni projektni dokument.

Izhajajoč iz analize socialističnih gospodarstev pa tudi slovenskega gospodarstva kažejo, da je ključni problem teh gospodarstev praktično popolna odsotnost majhnih in srednjih proizvodnih enot v vseh gospodarskih dejavnostih. Izkušnje po svetu in tudi dosedanje izkušnje na področju prestrukturiranja pri nas kažejo, da je mogoče strukturi dis-

propore, odpraviti le z množičnim ustanavljanjem novih majhnih in srednjih podjetij. Take naloge pa ni moč razvijati brez podjetništva. Izkušnje tudi kažejo, da lokalne družbenopolitične skupnosti lahko bistveno pripomorejo k razvijanju podjetništva in nastajanju novih podjetij in je zato iniciativa Skupščine občine Ljubljana-Šiška, da izdela strategijo nadaljnega razvoja gospodarstva na svojem področju na podlagi nastajanja novih in majhnih podjetij in podjetništva, popolnoma v skladu z najnovejšimi tendencami organizacije lokalnega razvoja v razvitem svetu.

V občini Ljubljana-Šiška že sedaj obstajajo podjetniške iniciative na področju trgovine, turizma in prostorskega urejanja. Program tega projekta — končno poročilo naj bi obravnavali na

STANJE IN PROBLEMI VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

Več pozornosti kakovosti vzgojnega procesa

Ena od osrednjih točk 27. skupnega zasedanja skupščine občine Ljubljana-Šiška, ki bo 30. marca, je stanje in problemi vzgoje in izobraževanja v naši občini.

V analizi so zajeti vsi vzgojni elementi predšolskega osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja.

Stalno upadanje naravnega porasta prebivalstva (demografska gibanja v občini Lj. Šiška v obdobju 1975—1987 kažejo, da se je število živorojenih otrok več kot prepolovilo) je še kako vplivalo na število otrok v VVO pa tudi na število učencev v osnovnih šolah. Zato ni nikakršne potrebe po krčenju oddelkov in trpanju otrok. Vse VVO bi morale vse proste igralne namestitve telesno-kulturne dejavnosti, kajti glede na razpoložljive prostore je nedopustno, da otroci v enem prostoru spijo, se hranijo in igrajo.

Pogoji dela v VVO bi se lahko izboljšali tudi z nastavitvijo strokovnih delavcev (pedagog, psiholog, specialni pedagog), res je, da VVO nimajo zagotovljenih finančnih sredstev za realizacijo zakonsko opredeljenih možnosti. Zato Komite za družbene dejavnosti v Šiški meni, da je potrebno ta in druga vprašanja enotno razrešiti na nivoju Ljubljane.

Poseben problem za VVO predstavlja izpad sredstev v zvezi z nadomeščanjem kadra v primeru bolniških izostankov. V letu 1988 so imele VVO skupno 138.963 ur izostankov iz dela. Od tega 72.522 zaradi porodniških dopustov, 22.685 zaradi nege otroka (sredstva zagotavlja zdravstvena skupnost) ter 43.756 ur izostankov zaradi bolezni delavcev, za kar pa VVO s strani financiranja niso prejeli nadomestila. Ta izpad seveda negativno vpliva na poslovanje in hromi kontinuirano dela.

Glede vzdrževanja vzgojnovarstvenih in osnovnošolskih objektov ugotavljajo, da se bo le-ta še nadalje zaostrovala, v kolikor v naslednjem obdobju ne bo možno zagotavljati potrebnih sredstev v ta namen iz naslova amortizacije in nepovratnih sredstev. Ker pri tem posebej izstopa problem varovanja teh objektov v nočnih urah — zlasti v strnjanih naseljih, predlagajo Komiteju za družbene dejavnosti, da prevzame to nalogo Mestna skupnost otroškega varstva in Mestna izobraževalna skupnost, ki bi morala s podjetjem Varnost dogovoriti način varovanja navedenih zgradb.

Vse osnovne šole ugotavljajo enako kot VVO, da v okviru svobodne menjave dela s strani financiranja ne pridobivajo potrebnih sredstev za pokrivanje dejanskih materialnih stroškov, za nadomeščanje pedagoških delavcev v času bolniških izostankov, za pokrivanje dejanskih stroškov izvajanja kulturnih in naravoslovnih dni (obvezni del progra-

ma) ter za izvajanje dodatnega in obveznega izobraževanja pedagoških delavcev. Posebej izpostavljajo problem nepravočasnega zagotavljanja finančnih sredstev za investicijsko vzdrževanje, ki jih s strani financiranja pogostokrat pridobivajo nepravočasno.

Po stanju februar 1989 še ni razrešeno vprašanje ali bo možno iz priliva sredstev po sedanjih stopnjah zagotoviti šolam oblikovanje amortizacije nepremičnin, ki bi jo potrebovale za posodabljanje učnih prostorov zlasti v starejših šolskih zgradbah.

Glede nadaljnega dopolnjevanja osnovnošolske mreže v občini je nujno pospešiti priprave za izgradnjo nove osnovne šole v KS Podutik, v kateri bo v naslednjih letih predano namenu preko 2000 stanovanj. Ker ima ta krajevna skupnost že okoli 300 šoloobveznih otrok, z izgradnjo stanovanj pa se bo število učencev povečalo na okoli 1000, je izgradnja nove šole na tem območju vsestransko utemeljena in neodložljiva. Razmišljati pa velja tudi o vrtcu, knjižnici in še čem.

Glede na to, da se osnovne šole soočajo s številnimi finančnimi problemi kar onemogoča vzgojnemu kadrom večje angažiranje na področju vzgoje, predlaga komite za družbene dejavnosti v Šiški, da se na mestu Ljubljana ustanovi skupnost osnovnih šol. Taka skupnost se je že uveljavila v občini Domžale. Gre namreč zato, da bi preko te skupnosti v Ljubljani izhajali iz enotne politike nagrajevanja prosvetnih delavcev, vodenja evidence nad stanjem osnovnošolskih objektov ter enotno politiko izobraževanja pedagoških delavcev in zagotavljanje pogojev za izenačevanje standarda OŠ v Ljubljani. Ustanovitev skupnosti je utemeljena tudi z vidika enotnega (OŠ se financira po enotni stopnji) financiranja in združevanja občinskih SIS v mestu SIS (v nekaterih občinah se ogrevajo za samostojne skupnosti). Analiza tudi opozarja na nujnost večjega sodelovanja strokovnih služb z izvajalci programov in na tesnejše povezovanje s starši, ko gre za razreševanje tekoče problematike.

Kakorkoli že, vse tri kategorije imajo zagotovljene materialne pogoje (prostor, učno tehnologijo in kadre), pri čemer pa bo potrebno v prihodnjem obdobju največ pozornosti nameniti kakovosti učno vzgojnega procesa.

